

Torsdagen den 12 februari

Kl. 14.30

Om postverkets postutdelningsservice

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

1 § Justerades protokollet för den 4 innevarande månad.

2 § Svar på fråga 1986/87:325 om postverkets postutdelningsservice

Anf. 1 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Enligt Hans Dau tyder uppgifter i pressen på att postverket planerar kraftiga försämringar av postutdelningsservicen. Hans Dau har frågat mig om jag är beredd att vidta några åtgärder för att tillse att försämringarna inte blir förverkligade.

Som jag tidigare har nämnt här i kammaren beslöt riksdagen senast förra våren att postverksamheten skall bedrivas effektivt och rationellt. Statsmakterna lägger fast ramarna för verksamheten genom att bl. a. ange övergripande mål för ekonomin, servicen och prisutvecklingen. Inom dessa ramar är det postverket som beslutar i vilken utsträckning och i vilka former postutdelning skall ske. Några åtgärder från min sida är därför inte aktuella.

Anf. 2 HANS DAU (m):

Fru talman! Jag får tacka kommunikationsministern för svaret, även om jag tyckte att det var djupt otillfredsställande. Kommunikationsministern säger att statsmakterna lägger fast ramarna för verksamheten, och statsmakterna det måste väl vara regeringen såvitt jag kan förstå, genom att bl. a. ange övergripande mål för ekonomi, service och prisutveckling.

Jag vill påstå att servicen i detta fall kommer att försämrats. Då måste man fråga vilka mål regeringen har lagt fast gentemot postverket. De måste vara oerhört lågt satta i så fall. Det är ju inte bara i detta hänseende som man ser stora försämringar i glesbygden. Jag uppvaktade i höstas, tillsammans med andra medborgare i min kommun, postverkets generaldirektör Bertil Zachrisson för att försöka påverka honom med anledning av att en poststation har dragits in. Generaldirektören hänvisade till ekonomin och den rationalisering som man ansåg sig tvingad att göra utifrån de direktiv man hade fått från regeringen.

Jag skulle vilja komplettera min fråga till kommunikationsministern: Hur lågt satta mål har ni egentligen för glesbygdsbefolkningens service? Fortsät-

ter postverket, tillsammans med andra statliga verk och företag, att försämra servicen kommer utflyttningen att öka och möjligheterna att verka på landsbygden och i glesbygden att minska ytterligare.

Anf. 3 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Vad som menas med statsmakterna i detta sammanhang är inte bara regeringen utan också riksdagen, som har ställt sig bakom dessa målsättningar. Jag är inte så säker på att indragningen av lördagsutdelningen behöver innebära en försämring för glesbygden, eftersom den expressutdelning som i viss mån skall ersätta lördagsutdelningen kommer, enligt de uppgifter jag har fått, att ske från 1 300 olika orter i stället för som nu från 850. Det är därför inte säkert att detta innebär en försämring av servicen.

Tidningsutdelningen regleras i ett avtal mellan Svenska tidningsutgivareföreningen och posten, och den berörs därför inte av de åtgärder som vi nu diskuterar.

Anf. 4 HANS DAU (m):

Fru talman! Först och främst måste vi vara helt överens om att detta är en försämring av servicen. Det blir ju inte bara dyrare utan också svårare att lämna in dessa brev. Nu kan man lägga breven i en brevlåda, men det kommer man inte att kunna sedan, utan man måste lämna dem på ett särskilt ställe, och det innebär ju en försämring av servicen.

Därefter vill jag ta upp tidningarna, som egentligen är anledningen till min fråga. För oss som bor utefter lantbrevbärlinjer har det ingen betydelse från hur många ställen posten kommer. Det är lantbrevbärlinjen som kommer på lördagarna och bär ut dagstidningar och brev samt, dock i mycket liten utsträckning, viss annan post. Man har två lantbrevbärlinjer. Denna ordning har man infört helt nyligen och därmed också försämrat servicen. Denna åtgärd innebär att när det är litet post, då blir det dyrare att bära ut tidningar. Nästa steg kommunikationsministern kommer att få ta ställning till är när tidningsutbärningen dras in. Har man då samma låga mål?

Anf. 5 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Hans Dau tycks förutsätta att man skall dra in tidningsutdelningen. Men den regleras, som jag sade tidigare, av ett avtal mellan Tidningsutgivareföreningen och postverket. Den berörs alltså inte av förändringen. När det gäller lördagsbrev, som Hans Dau diskuterar, blir det möjligen den förändringen att Hans Dau kommer att få ett expressbrev på lördagarna i stället för s. k. lördagsbrev. Jag utgår från att om det är angelägna brev är innehållet i kuvertet detsamma oavsett vad brevet kallas.

Anf. 6 HANS DAU (m):

Fru talman! Precis som kommunikationsministern sade måste postverket arbeta efter målen för prisutveckling och ekonomi. Men kommunikationsministern upprepar gång på gång att tidningsutgivarna och postverket har träffat en uppgörelse. Visst har de det. Den är baserad på ekonomiska kalkyler på hur mycket allting kostar, helt enkelt. Har man då mindre post, kommer man naturligtvis snart att säga att det skall bli dyrare att bära ut

tidningar. Hur lång tid har tidningarna råd att betala det? Vi får t. ex. inga tidningar på söndagar. Vi får finna oss i det, för det skulle bli för dyrt att köra ut enbart tidningar. På söndagarna delar man ju inte ut brev. Vi är allvarligt oroade.

Jag tycker att regeringen borde ta sitt ansvar och säga: Vi har målet att det skall bli en bättre service. Man ser en klar tendens att postverket hela tiden bara försämrar servicen.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på fråga 1986/87:332 om järnvägstrafiken på bandelarna Ljungby-Traryd och Skånes Fagerhult-Kärreberga

Anf. 7 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Med hänvisning till att regeringen gett SJ tillstånd att riva upp spåret på bansträckorna Ljungby-Traryd och Skånes Fagerhult-Kärreberga av järnvägslinjen Värnamo-Kärreberga har Stina Gustavsson frågat mig om regeringen avser att vidta några åtgärder för att upprätthålla trafiken i avvaktan på berörda kommuners utredning.

Någon trafik på de båda bansträckorna har inte förekommit på flera år. Något framtida behov av spåren för trafikändamål kan inte förutses. Därför har regeringen gett SJ tillstånd att riva upp spåren.

Det finns vissa rutiner för SJ:s agerande när det gäller frågan om hur nedlagda järnvägsspår skall disponeras. Där ingår kontakter mellan SJ och berörda kommuner. Om det finns intresse från kommunernas sida att överta spåret eller banvallen, får detta diskuteras vid dessa kontakter.

Anf. 8 STINA GUSTAVSSON (c):

Fru talman! Jag tackar kommunikationsministern för svaret. Regeringens beslut om att ge SJ tillstånd att riva upp bandelen på järnvägen Skåne-Småland tycks ha tillkommit i stor brådska. På annat sätt kan man inte tolka beslutet, eftersom regeringen inte inväntat den utredning som fyra kommuner anslagit pengar till och som sätts i gång under innevarande månad. Länsstyrelsen i Kronobergs län har också uppmanat regeringen att avvakta med beslut tills utredningen är klar. Beslutet rimmar dåligt med vad statsrådet Birgitta Dahl i tal hävdade, nämligen att tung trafik av miljöskäl bör flyttas till järnvägen. Den järnväg vi nu diskuterar går parallellt med E 4, som är en av landets hårdast belastade vägar. Vägar är inte heller någonting som vi får gratis. Byggnad och vägunderhåll drar betydande kostnader. Det vet inte minst kommunikationsministern.

Jönköping håller på att utvecklas till ett transportcentrum. I Helsingborg är man optimist vad gäller en ökning av tåggodset. DanLink talar för det. I det sammanhanget borde inte järnvägen Skåne-Småland vara ointressant. Det talas också om att södra stambanan har kapacitetsproblem. Har man inte tänkt sig någon annan lösning än att dra ytterligare ett spår där? Utan tvivel har en järnväg stor regionalpolitisk betydelse för de orter som ligger vid järnvägen. Orter som Värnamo, Ljungby och Markaryd vid Skåne-Smålands järnväg utgör därvid inget undantag.

Med anledning av det svar jag har fått vill jag fråga kommunikationsministern: Kan kommunikationsministern ge kommunerna det positiva beskedet att man skall beakta kommunernas utredning och därmed låta SJ avvakta med upprivning av spåret?

Anf. 9 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Någon större brådska har det såvitt jag kan förstå inte varit i detta ärende. Som jag sade i svaret har det inte funnits någon trafik på dessa bansträckor på flera år. Jag utgår från att kommunerna hade aktualiserat frågan tidigare om de hade haft ett verkligt intresse. Så har uppenbarligen inte skett. Däremot har ärendet varit ute på remiss, och man har yttrat sig över det.

Kommunerna har naturligtvis fortfarande möjlighet att diskutera ärendet, men diskussionerna skall i så fall föras med SJ och inte med regeringen. Intresset har alltså kommit till uttryck på ett mycket sent stadium, efter det att trafiken sedan flera år tillbaka har upphört på banorna.

Anf. 10 STINA GUSTAVSSON (c):

Fru talman! Jag kan konstatera att beslutet innebär att en genomgående trafik mellan Helsingborg och Jönköping spolieras. Kvar blir en stympad gods bana som torde få en mycket begränsad livslängd. Det är kortsiktig politik att riva upp järnvägen. Den kan behövas på längre sikt, och det är svårt att få tillbaka en järnväg som man en gång har rivit upp.

Jag skulle tro att kommunikationsministern i likhet med mig har läst boken SJ 125 år. För den händelse att kommunikationsministern inte har läst boken vill jag rekommendera den. Där skriver generaldirektören för SJ, Bengt Furbäck: Med SJ:s ambitioner att fungera på bästa sätt i trafikanternas och samhällets intresse, och med den satsning på SJ som kan förväntas från statsmakternas sida kan vi få uppleva att 1900-talet kommer att sluta som det började, som ett järnvägens århundrade.

Anf. 11 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Det är uppenbarligen inte SJ:s avsikt att dessa banor skall vara med i nästa århundrade. Då hade SJ inte begärt att få riva upp dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på fråga 1986/87:346 om servicen vid järnvägsstationerna

Anf. 12 Kommunikationsminister SVEN HULTERSTRÖM:

Fru talman! Hugo Hegeland har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att väntande resenärer skall få erfara ett minimum av rimlig service från SJ.

Hugo Hegeland tar upp som exempel på SJ:s dåliga service att järnvägsstationen i Falkenberg stänger redan kl. 21.00.

För att kollektivtrafiken skall kunna utvecklas vidare krävs att trafikföretagen ställer upp med en bra service. Det är dock så att regeringen inte

detaljstyr ett statligt affärsverk som SJ i sådana frågor som rör vänthallarnas öppettider.

Mitt svar på Hugo Hegelands fråga blir därför att SJ tillsammans med andra trafikföretag också i fortsättningen måste ta fullt ansvar för den service som ges till resenärerna. Regeringen bör alltså inte besluta om öppettider för väntsalar. De besluten fattas nog klokast av de som har ansvaret lokalt.

Anf. 13 HUGO HEGELAND (m):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Men det hela är litet egendomligt, minst sagt. Jag begär naturligtvis inte att regeringen, och allra minst kommunikationsministern, skall gå in och detaljstyra. Men jag tycker verkligen inte att det är en detalj att stationsbyggnaden i Falkenberg stänger redan kl. 21.00 – jag kom dit i torsdags i förra veckan och skulle ta snälltåget till Göteborg kl. 21.41, och då var stationsbyggnaden stängd. Är det service till resenärerna?

Festligt är att man i somras knappt kunde komma in i stationsbyggnaden. Då målades den nämligen om. Vilken glädje har vi tågresenärer av denna nymålade byggnad i Falkenberg när den är stängd då man verkligen behöver den? Det blåste och regnade i Falkenberg när jag kom dit, och det fanns inte ens minsta skydd.

Statsrådet är ju, liksom jag, göteborgare och vet att det vid varje hållplats för buss och spårvagn i Göteborg åtminstone finns en kur där man kan stå skyddad mot regn och blåst. Men vid denna stora hållplats – Falkenberg har ju 15 000 invånare, och så många väntar aldrig på en spårvagnshållplats i Göteborg – kan man alltså inte komma in efter kl. 21.00, för då stänger stationsbyggnaden.

Statsrådet säger: "För att kollektivtrafiken skall kunna utvecklas vidare krävs att trafikföretagen ställer upp med bra service." Ja, visst krävs det, men trafikföretagen ställer inte upp! Svaret på min fråga är att "trafikföretag också i fortsättningen måste ta fullt ansvar för den service som ges till resenärerna". Men ingen människa kan väl påstå att det ges en tillfredsställande service till resenärerna. Regeringen skall naturligtvis inte besluta om öppettiderna. "De besluten fattas nog klokast av de som har ansvaret lokalt." Det står fel där. Det skall vara *dem* på riktig svenska, men vi har inte tid med språkriktighet nu.

Men är det klokt att fatta sådana beslut att när man kommer till stationen för att ta tåget kl. 21.40 – det blåser och det regnar – kan man inte komma in? Varför målas byggnaden om egentligen, om man endast skall stå utanför och titta på den?

Överläggningen var härmed avslutad.

(Applåder från åhörarlåktaren.)

Anf. 14 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag får erinra om att meningsyttringar från åhörarna inte är tillåtna.

Om kabel-TV i hyreshus

Anf. 15 Bostadsminister HANS GUSTAFSSON:

Fru talman! Tore Claeson har frågat mig om jag är beredd att medverka till att frågor om installation och sändningar via kabel-TV kan prövas som hyresvillkor och att avstående från att betala särskilda avgifter för kabel-TV inte skall bedömas som förverkande av hyresrätt.

Bakgrunden till Tore Claesons fråga är att bostadsdomstolen nyligen har funnit att en förhandlingsöverenskommelse mellan en hyresvärd och en hyresgästförening om att införa kabel-TV inte är en sådan överenskommelse om hyresvillkor som kan prövas av hyresnämnden.

Ett antal motioner har också väckts i riksdagen, som berör samma fråga som Tore Claeson nu har aktualiserat.

Frågan om installation av kabel-TV i en hyresfastighet bedöms för närvarande på samma sätt som en installation av andra gemensamma anordningar i fastigheten, som t. ex. "vanlig" centralantenn för radio och TV. Detta innebär att en enskild hyresgäst inte kan motsätta sig installation av kabel-TV om hyresgästorganisationen och fastighetsägaren/hyresvärden är överens. Hyresgästerna kan dock få en eventuell hyreshöjning på grund av kabel-TV-installation prövad av hyresnämnden.

Tekniken inom kabel-TV-området har utvecklats mycket snabbt. Det finns i dag en möjlighet att genom installation av s. k. stjärnnät och av filter åstadkomma en valfrihet för det enskilda hushållet. Enligt vad jag har inhämtat är det också så att man numera försöker komma fram till en för de flesta godtagbar lösning.

Det är givetvis angeläget att frågan om en anslutning till kabel-TV på ett tidigt stadium diskuteras bland de boende så att de får möjlighet att påverka beslutet. Boendeinflytandet har hittills utvecklats i samverkan mellan parterna på hyresmarknaden. På detta sätt har hyresgästerna genom sina organisationer kunnat ta allt större ansvar för sina boendeförhållanden. Jag räknar därför med att organisationerna kan finna lämpliga former för hur hyresgästernas intressen skall tas till vara, även när frågan om anslutning till kabel-TV aktualiseras.

Mot bakgrund av vad jag nu har sagt är jag inte beredd att för närvarande föreslå att hyreslagstiftningen ändras, men jag kommer givetvis att noga följa utvecklingen på området.

Anf. 16 TORE CLAESON (vpk):

Fru talman! Jag tackar för svaret på frågan.

För över ett år sedan tog jag upp detta problem i form av en motion i riksdagen – en motion som för övrigt ännu inte är behandlad. Jag tog upp problemet med utgångspunkt från då aktuella händelser i Göteborg och på andra platser där problemet hade ställts på sin spets. Det gällde möjligheten för enskilda hyresgäster att tacka nej till kabel-TV.

Det visade sig att man hade gjort den tolkningen att vare sig jag har TV eller inte – och vare sig jag är intresserad av kabel-TV eller inte – kunde jag i förlängningen tvingas att flytta om jag inte godtog att betala avgiften för kabel-TV. Mot den bakgrunden tog jag upp och aktualiserade denna fråga

för ett år sedan. Det är riktigt som det sägs i svaret, att det nu finns flera motioner i ärendet som blir föremål för behandling. Vi får hoppas att behandlingen blir sådan att man på ett eller annat sätt, genom riksdagsuttalande eller genom lagändring, kan få fastställt det orimliga i att jag kan riskera mitt besittningsskydd – min kvarboenderätt –, om jag inte vill ta emot på min TV och betala för det som många människor betraktar som skräp utifrån.

Alla frågor kring kabel-TV-antennsystem bör självfallet behandlas lokalt enligt de förhandlingsordningar och boendeinflytandeavtal som finns på hyresmarknaden – jag är överens med bostadsministern om det – och det har både Hyresgästförbundet och konsumentverket påpekat. Men konsumentverket pekar också på möjligheten för hyresgäster som står utanför förhandlingssystemet att införa ett nytt villkor i sina hyresavtal, med den innebörden att inga ändringar i lägenhetens utrustning och utformning får göras utan hyresgästs godkännande. Nog vore det rimligt, bostadsministern, att man ändå får pröva en så väsentlig fråga som det här gäller som ett hyresvillkor i ett hyresförhållande.

Anf. 17 Bostadsminister HANS GUSTAFSSON:

Fru talman! Såvitt jag har kunnat utröna är situationen nu den att företagen i och med den nya tekniken i allmänhet har utvecklat ett system som innebär individuell anslutning till kabel-TV. Jag har blivit informerad om att när det t. ex. gäller Stockholms allmännyttiga del av bostadsmarknaden, Familjebostäder, Svenska Bostäder, Stockholmshem, tillämpas nu ett system med den nya tekniken med s. k. stjärnkabelsystem med filter som gör att den som inte vill ansluta sig inte heller behöver göra det. På samma sätt förhåller det sig i Norrköping och på andra håll. Det tycker jag är en bra ordning.

Jag anser att man i största möjliga mån bör ta individuell hänsyn i detta sammanhang. Dessutom går ju utvecklingen mot större boinflytande, och både Tore Claeson och jag vill lägga över mer och mer av ansvaret för förvaltningen av fastigheterna på hyresgästerna. Då bör de också kunna klara av en fråga av den här karaktären.

Vi följer utvecklingen med uppmärksamhet, och vi skall med stort intresse ta del av den behandling av motionerna som riksdagen väl snart skall ta itu med.

Anf. 18 TORE CLAESON (vpk):

Fru talman! Även jag tycker att det är en bra ordning som man nu har börjat tillämpa, men en hel del avtal hade hunnit träffas innan man kom på att man naturligtvis skall ta hänsyn till individen och vad individen önskar i det här sammanhanget. Dessa avtal tolkas nu av hyresnämnder och av bostadsdomstolen på det sättet att man inte kan komma ifrån dessa uppgörelser – man kan inte ens få saken prövad. Det är det jag tycker är orimligt. Det borde också Hans Gustafsson som bostadsminister kunna uttala en mening om.

Är det inte orimligt att man inte skall kunna få sådant prövat som hyresvillkor? Är det inte orimligt att man skall kunna äventyra sitt besittningsskydd, om man vägrar att betala för en anslutning som man inte vill ha?

Anf. 19 Bostadsminister HANS GUSTAFSSON:

Fru talman! Såvitt jag förstår finns det inga hinder för parterna att företa omförhandlingar. Om det föreligger ett sådant intresse från hyresgästernas sida kan man begära omförhandling på den här punkten. Jag har också påpekat att det inte finns några hinder för att få hyran prövad, även om bostadsdomstolen inte vill pröva frågan huruvida man har eller inte har skyldighet att delta i installation av kabel-TV-antenn. Till dess att sådana nya förhandlingar kan ske får vi väl acceptera att det finns ett antal fall där man har gjort installationen innan en tillfredsställande teknik fanns. Vi får väl ändå tro att parterna på marknaden kan ordna upp detta.

Anf. 20 TORE CLAESON (vpk):

Fru talman! Vi är tydligen överens, men kvar står tillämpningen. Faktum är – det går inte att bestrida – att ett stort antal hyresgäster har förvägrats möjligheten till prövning av ett villkor som de inte vill vara med om. Det är det viktigaste i det här sammanhanget. Är det inte rimligt att de, bortsett från förhandlingsöverenskommelser och annat, skall ha rätt till en prövning? Vi är ju här, bortsett från förhandlingsöverenskommelser och annat, inne på det som bostadsministern talade om, nämligen den enskilde individens möjligheter och rättigheter.

Sedan är det inte säkert att man ens kan få pröva frågan om en eventuell hyreshöjning på grund av kabel-TV – det visar också en del aktuella fall. Frågan är: Bedöms det som en särskild avgift, är den i så fall likvärdig med hyreshöjning, och är denna i sin tur likvärdig med hyresvillkor? På den punkten behövs det klargörande och raka besked.

Anf. 21 Bostadsminister HANS GUSTAFSSON:

Fru talman! Jag tror det är klokt att iaktta en viss försiktighet när det gäller den här typen av överenskommelser och deras inverkan på besittningsskyddet. Det kan ju tänkas att någon inte vill ha centralantenn och därför inte vill betala den del av hyran som avser centralantennen. Kan vederbörande avstå från detta och ändå behålla sin hyresrätt?

Vi kan också tänka på andra ting som tillhör den gemensamma delen av fastigheten. En viss försiktighet på den här punkten är alltså tillräddig, även mot bakgrund av att Tore Claeson och jag tycks ha en ungefär samstämmig uppfattning i övrigt härvidlag.

Vi har konstaterat att det är en utveckling på gång åt det håll som vi båda önskar. Jag tror inte att problemen är större än att hyresmarknadens parter kommer att klara upp dem.

Anf. 22 TORE CLAESON (vpk):

Fru talman! Kort vill jag säga att det finns hyresgäster som aldrig skulle kunna tänka sig att bli påtvingade en prenumeration på en tidning och vara tvungna att betala för den. Det finns människor som aldrig kan tänka sig att tvingas betala avgift för telefon när de inte har telefon, även om det är ledningsdragning gjord för telefon till varenda lägenhet. Jag nämner detta för att försöka illustrera orimligheten i det nuvarande förhållandet och nödvändigheten av att klara upp dessa problem.

Anf. 23 Bostadsminister HANS GUSTAFSSON:

Fru talman! Jag tycker inte jämförelsen är riktigt tillfredsställande. Den omständigheten att man prenumererar på en tidning kräver inga fasta installationer i huset. Men här krävs det ju installationer, och då är frågan: Skall alla delta eller bara några?

Tore Claeson kan ju dela upp frågan, i en fråga som handlar om installation av kabel-TV och en annan fråga som handlar om sändning av program genom kabel-TV-nätet. Då hamnar vi i en helt annan situation, men den fråga Tore Claeson har väckt innefattar både frågan om installation och frågan om programval.

Anf. 24 TORE CLAESON (vpk):

Fru talman! Bara för att undvika missförstånd: Mitt tal om tidningsprenumerationer syftar närmast på att när det gäller tidningsprenumerationer har man möjlighet att ändra sig, och då har man ingen skyldighet att fortsätta betala. Men om man någon gång har träffat en uppgörelse i ett antal hyresgästers namn, utan att dessa har varit överens om saken, har de nu ingen möjlighet att ändra sig och slippa betalningen. Det är ju detta frågan gäller.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1986/87:341 om arbetsmarknadsläget i Kinda kommun

Anf. 25 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Christer Nilsson har frågat industriministern vilka åtgärder som övervägs för att förbättra arbetsmarknadsläget i Kinda kommun.

Frågan, som är ställd mot bakgrund av uppgifter från Södra Skogsägarna om driftsinskränkning vid Kindasågen i Kisa, har överlämnats till mig för besvarande.

Enligt vad jag inhämtat har någon information till de berörda fackliga organisationerna ännu inte lämnats, och MBL-förhandlingar har därmed inte heller genomförts. Det är därför för tidigt att ha någon uppfattning om vare sig omfattningen eller inriktningen av eventuella åtgärder. Jag utgår från att Södra Skogsägarna kommer att medverka till att annan sysselsättning kan skapas i Kinda kommun om de aviserade neddragningarna genomförs. Jag har också försäkrat mig om att berörda myndigheter på regional nivå – länsarbetsnämnden, länsstyrelsen, utvecklingsfonden och Kinda kommun – har ett väl etablerat samarbete och en god beredskap för att kunna sätta in eventuella åtgärder.

I det läge som för närvarande råder följer regeringen noga utvecklingen.

Anf. 26 CHRISTER NILSSON (s):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret.

Kinda kommun har sedan mitten av 1970-talet drabbats av flera företagsnedläggelser. Postgirot avvecklades i mitten av 1970-talet. Ca 100 jobb försvann. Det var i huvudsak kvinnor som blev ställda utan arbete.

Tio år senare flyttades Euroheat från Kinda kommun. Många jobb

försvann och någon ersättningsindustri etablerades inte. Euroheats ägare, Saab, gjorde regionalpolitiska insatser men inte i Kindabygden. Kanske borde regeringen då ha agerat mera kraftfullt för att hävda kommunens intressen.

Nu försvinner sannolikt nära 80 arbetstillfällen vid Kindasågen, som ägs av Södra Skogsägarna. Det är självfallet viktigt att de investeringar som samtidigt sker stärker sågens konkurrenskraft.

En liten kommun som Kinda kommun kan inte på egen hand klara den situation som har uppstått. Nu krävs det en kraftsamling för att hävda sysselsättningen i Kinda. Näringslivet, inkl. Södra Skogsägarna, staten och länsmyndigheterna, måste ställa upp och insatserna måste samordnas.

Östergötland är ett län med en väl utvecklad industri, goda kommunikationer och högre utbildning. Men även i Östergötland finns det kommuner med problem när det gäller sysselsättning och ekonomi.

Nu arbetar – som arbetsmarknadsministern påpekade – berörda myndigheter för att klara dagens svåra situation. I samarbete med universitetet bör myndigheterna kunna presentera projekt som ger jobb i Kinda. Men de projekt som kan bli aktuella kostar pengar. Således behövs det ekonomiska insatser från staten och Södra Skogsägarna. Tidigare har lokaliseringsstöd utgått till Kindasågen.

Det bör nämnas att den expansiva Linköpingsregionen har företag som borde kunna förlägga verksamhet till Kinda.

Till slut noterar jag med tillfredsställelse att arbetsmarknadsministern nog följer utvecklingen i Kinda kommun.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1986/87:343 om A-kassornas utbetalningsregler

Anf. 27 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Sten Andersson i Malmö har frågat mig om jag är beredd att föreslå åtgärder för att förändra arbetslöshetskassornas utbetalningsregler. Sten Andersson har ställt frågan mot bakgrund av påståenden om att ungdomar i oroväckande hög grad skulle missbruka arbetslöshetsersättningen.

Jag förutsätter att Sten Andersson med missbruk avser personer som slutar sina anställningar på egen begäran och därefter gör anspråk på arbetslöshetsersättning.

I uppdraget till den särskilde utredare som tillsattes hösten 1985 för att göra en översyn av vissa frågor rörande arbetslöshetsersättningen ingår bl. a. att kartlägga omfattningen av det frivilliga slutandet. Utredaren skall med utgångspunkt i kartläggningen föreslå åtgärder som kan riktas mot såväl arbetsgivare som arbetstagare. Utredaren skall redovisa sina förslag under året.

Det är självfallet också viktigt att arbetsförmedlingen på alla sätt medverkar till att minska omfattningen av det frivilliga slutandet. De nya lokala arbetsförmedlingsnämnderna kan enligt min mening vara ett lämpligt

forum för diskussioner med parterna på arbetsmarknaden. Information till de arbetssökande är av största vikt, eftersom de enskilda som slutar ett arbete ofta missbedömer sina egna möjligheter att snabbt få ett nytt.

Anf. 28 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Under flera år har jag motionerat om en förändring av A-kassornas utbetalningsregler när det gäller dem som missbrukar systemet. Det gäller alltså dem som tar ett jobb ett år för att klara A-kassans karensregler och sedan slutar därför att de inte tycker om arbetet utan betraktar det som tråkigt och trist. Man låter således övriga skattebetalare stå för levnadsomkostnaderna.

Motionerna har dock avslagits av riksdagen. Men nu kan jag konstatera – det framgår av olika handlingar – att det inte bara är jag som har den här uppfattningen. Även LO säger att det varit en stor ökning av detta missbruk under flera år.

Fru talman! Jag vill framhålla att det är fullt O.K. att sluta ett arbete av medicinska skäl – för det kan väl ingen ifrågasätta. Men att sluta ett arbete enbart av det skälet att jobbet är trist och tråkigt och sedan begära att andra skall betala för en kan i alla fall inte vara korrekt.

Jag frågar till sist statsrådet Leijon: Är de uppgifter som står i LO-tidningen nr 6 överdrivna? Ljuger A-kasserepresentanterna?

Anser statsrådet, med tanke på att det trots allt finns många människor i Sverige som har mycket besvärliga, smutsiga, trista och tråkiga arbetsmiljöer, att det är korrekt att vissa skall ha möjlighet att sluta sina jobb och få betalt under 350 eller 450 dagar just av det skälet att jobben är trista, när hundratusentals andra svenskar måste fortsätta dag efter dag, vecka efter vecka i samma tråkiga jobb?

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Jag tror inte att några representanter för arbetslöshetskassor ljuger. Jag vet inte hur de som har intervjuats i LO-tidningen har uttryckt sig, men en del av det som står i LO-tidningen är alldeles för långt dragna slutsatser. Det står bl. a. att 90 % av de arbetslösa ungdomarna i Stockholmsområdet som tillhör Kommunals kassa egentligen har sig själva att skylla för arbetslösheten, och det är en uppgift som enligt min uppfattning inte stämmer med verkligheten. Jag känner denne kassaföreståndare ganska väl, och jag tror inte att han har uttryckt sig på detta sätt. Det som sägs blir ofta tillspetsat i tidningar.

Vad jag liksom många andra har märkt är att det skett en ökning av antalet personer som slutar frivilligt. Det är en olycklig utveckling, framför allt mot bakgrund av att dessa ungdomar riskerar att hamna i en betydligt längre arbetslöshet än de själva hade föreställt sig. Det finns naturligtvis också skäl att fundera över i vilken utsträckning en person själv vid upprepade tillfällen kan sluta ett arbete innan han har fått ett nytt och uppbära oförändrad arbetslöshetsersättning. På den punkten gjordes för ett par år sedan en mindre skärpning i regelsystemet.

I den utredning som började arbeta hösten 1985 tas dessa problem upp. Det är en uppgift för utredaren att försöka finna former för att åstadkomma

en minskning av antalet personer som slutar utan att ha ett nytt arbete och uppbär arbetslöshetsersättning. Jag anser att vi skall vänta med att diskutera de konkreta lösningarna till dess att utredaren har kommit med sina förslag.

Anf. 30 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Den tidning jag har refererat till är inte någon borgerlig blaska, utan det är LO-tidningen, som statsrådet i vanliga fall är ganska intimt lierad med. I artikeln står det att chefen för Kommunals A-kassa säger att "upp mot 90 procent av ungdomarna är frivilligt arbetslösa. -- Vi är mycket bekymrade."

Jag fick inte något klart besked av statsrådet. Det hade varit värdefullt för den utredare som nu arbetar att veta vad statsrådet t. ex. tycker i denna fråga, som har diskuterats mycket runt om i landet. Är det korrekt att lämna ett jobb och begära att andra skall betala, när hundratusentals människor varje dag, varje vecka, varje månad och varje år måste ha dessa trista jobb för sin försörjning?

Anf. 31 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Jag anser också att det är en viktig uppgift för oss som arbetar med arbetslivsfrågor i vid bemärkelse att medverka till att en hel del av dessa trista jobb försvinner. Det finns många jobb på den svenska arbetsmarknaden som är trista inte bara i allmän bemärkelse, utan synnerligen trista i den bemärkelsen att de faktiskt producerar arbetshandikappade människor. Det är en av anledningarna till att många slutar. De vill inte se sin framtid förstörd – och det får man tyvärr räkna med i en hel del arbetsuppgifter.

När det gäller den specielle utredningsmannen kan jag försäkra dels att han har av regeringen fastställda direktiv att arbeta efter, där dessa frågor finns med, dels att vi har ganska nära kontakter mellan utredaren och departementet. Några kommunikationsproblem på den punkten behöver inte befaras.

Anf. 32 STEN ANDERSSON i Malmö (m):

Fru talman! Det vore en enkel sak för mig att stå här i riksdagen och mer eller mindre flumma och tala om att vi skall förbättra våra arbetsplatser. Men många av dessa arbetsplatser befinner sig i en konkurrenssituation, som vi måste acceptera. De skall möta konkurrensen från utländska företag, där man inte alltid har den perfekta miljö som man skulle vilja ha.

Jag tycker att det vore på tiden att statsrådet klart och tydligt sade ifrån att det kan vara värdefullt och lärorikt att någon gång i livet ta ett jobb som inte har karaktären av manschettarbete eller modedesign.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 33 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Barbro Sandberg har frågat industriministern vilka åtgärder regeringen avser vidta för att säkra den framtida sysselsättningen i norra Uppland.

Frågan, som är ställd mot bakgrund av SSAB:s planer på att stänga gruvan i Dannemora, har överlämnats till mig för besvarande.

SSAB har presenterat planer på att avveckla gruvhanteringen i Dannemora. MBL-förhandlingarna om denna nedläggning eller övriga förändringar inom SSAB är ännu inte avslutade. Jag utgår från att SSAB kommer att medverka till att andra arbetstillfällen skapas i norra Uppland om nedläggningen genomförs. Härutöver finns en god beredskap hos de regionala myndigheterna för att sätta in de åtgärder som kan visa sig vara nödvändiga. Regeringen följer noga utvecklingen.

Anf. 34 BARBRO SANDBERG (fp):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Anledningen till min fråga är givetvis den senaste nedläggningen i raden av nedläggningar av stora arbetsplatser i Norduppland.

Detta är definitivt droppen som får bägaren att rinna över. Norduppland är faktiskt ännu hårdare drabbat än både Uddevalla och Malmö. Jag förstår att statsrådet inte tycker om sådana jämförelser, och det gör egentligen inte jag heller. Jag vill inte ta ifrån dessa platser deras stöd, och jag vill inte att man skall spela ut regioner mot varandra.

Men när Stora lägger ner sågen i Skutskär, mister 260 personer sina jobb. Ytterligare 150 arbetstillfällen försvinner när koncernens rationalisering av massafabriken genomförs. Dessutom försvinner ca 100 arbetstillfällen bland underleverantörerna och nu 190 jobb i Dannemora. Någon form av stödpaket måste, som jag förstår det, också till för Norduppland.

Regeringen måste ta sitt ansvar, och det tycker inte jag att den gör. Folkpartiet har i sin regionalpolitiska motion föreslagit en kraftig uppräknings av länsanslaget, med ca 30 %. Regeringens förslag i budgetpropositionen till oförändrat anslag är i realiteten en urholkning. Folkpartiet anser att det lokalt skall bedömas hur de olika medlen skall satsas, och det vet man enligt vår uppfattning bäst ute i länen. Dessutom vill vi behålla stödområde C. Jag har också motionerat om att Älvkarleby skall inlemmas i det stödområdet.

Jag vill med anledning av svaret fråga statsrådet: Anser statsrådet att de regionala myndigheterna ges möjligheter att ha en god beredskap när länsanslaget beviljas med hälften av vad länsstyrelsen har äskat?

Anf. 35 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Det är svårt att göra jämförelser mellan olika delar av landet. Om vi tittar på arbetslöshetssiffrorna ser vi att Norduppland är långt ifrån det mest drabbade området. Men jag känner väl till att Norduppland under en längre tid har haft stora problem. Många har flyttat från dessa trakter i Uppland, och man upplever att det finns risk för en framtida utveckling innebärande ännu större svårigheter och större arbetslöshet. Därför tycker

*Om arbetsmarknaden i
norra Uppland*

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

*Om arbetsmarknaden i
norra Uppland*

jag – vilket jag antar att också frågeställaren gör – att de formella arbetslöshetssiffrorna inte talar om hela sanningen.

När det sedan gäller länsanslagets storlek och andra frågor som Barbro Sandberg tog upp vill jag säga att detta är budgetfrågor som får diskuteras här i vanlig ordning. Det är inte min avsikt att i en frågedebatt ta upp en diskussion om dessa frågor.

Jag vet att länsmyndigheterna nu – trots att några beslut ännu inte är fattade om en eventuell nedläggning – har börjat förbereda sig för eventuella problem: Länsarbetsnämndens styrelse skall t. ex. på måndag diskutera tänkbara åtgärder, bl. a. med de inblandade parterna från SSAB. Länsstyrelsen kommer att vid ett särskilt sammanträde i slutet av månaden diskutera konsekvenserna av en eventuell nedläggning av gruvan och vilka åtgärder som då behövs. Jag utgår från att länsmyndigheterna också kommer att medverka till att ställa de medel som behövs till förfogande.

Som jag sade förut följer regeringen mycket noga utvecklingen i dessa trakter.

Anf. 36 BARBRO SANDBERG (fp):

Fru talman! Statsrådet säger att SSAB kommer att medverka till att andra arbetstillfällen skapas i norra Uppland. Det betvivlar jag. I går kväll var jag på ett informationsmöte som SSAB arrangerat, och jag blev inte övertygad om att företaget har några som helst planer på att skapa nya arbetstillfällen i Dannemora eller annorstädes i norra Uppland.

Problemen i norra Uppland är troligen inte slut i och med att gruvan i Dannemora läggs ner. Vi vet att Mälarskog diskuterar en nedläggning av sågen i Elinge. Läggs den ner så är Karlit AB i Karlholmsbruk också i farozonen, därför att då får man i det företaget inte den råvara man behöver till det pris som man har möjlighet att betala.

Statsrådet säger vidare att det inte har fattats något beslut om nedläggning av Dannemora gruva. Det är bara en formell sak, som jag ser det, att beslutet inte är fattat. Man har väl inte haft de MBL-förhandlingar som man skall ha.

Jag vidhåller att någon form av sysselsättningspaket måste till för norra Uppland för att man skall klara sysselsättningen där. Jag vet att länsmyndigheterna gör vad de kan.

Anf. 37 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Jag kan bara upprepa vad jag sade i frågesvaret att jag utgår från att SSAB kommer att medverka till att andra arbetstillfällen skapas i norra Uppland, och jag vet att industriministern också utgår från det.

Anf. 38 BARBRO SANDBERG (fp):

Fru talman! Vi kan alltid hysa en from förhoppning om detta. Men vi vet också att om det försvinner tusen arbetstillfällen så kanske man kan återskapa hundra. Det kommer fortfarande att vara stor brist på arbetstillfällen i norra Uppland.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 39 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Karin Israelsson har frågat mig vilket råd och vilken ekonomisk trygghet jag vill ge dem som söker heltidsarbete men som kan erbjudas deltid.

Det primära måste givetvis vara att försöka skaffa heltidsarbete till den som vill ha ett sådant. Arbetsgivarna och de fackliga organisationerna måste aktivt medverka för att finna lösningar på den arbetsökandes sysselsättningsproblem. Den enskilde bör naturligtvis hålla fast vid deltidarbetet så länge ett bättre alternativ inte kan erbjudas.

Samhället skall naturligtvis ställa upp med ekonomiskt stöd till den enskilde när detta är befogat. Det är emellertid enligt min mening orimligt att denna skyldighet även skall innefatta situationer som skulle kunna lösas genom en mer positiv och tillmötesgående attityd hos dem som kan påverka rekryteringen av personal. Det kan inte vara samhällets sak att kompensera bristande vilja och intresse från dessa parter sida genom ekonomiska bidrag som permanentar en icke önskad arbetstid.

Inom regeringskansliet pågår för närvarande ett arbete med att finna vägar som dels kan leda till att de som önskar mer arbetstid kan få det, dels motverkar lösningar som innebär att arbetslöshetsersättningen utnyttjas på ett sätt som inte har varit avsikten.

Anf. 40 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret.

Arbetsmarknadsministerns uttalande om missbruk av arbetslöshetsersättningen var kategoriskt och har upprört många. Det finns säkert människor som har slutat en anställning och som då får ersättning från A-kassan. Men det problemet borde kunna lösas med skärpta regler på just den punkten.

Det upprörande är förslaget att införa den s. k. 50-dagarsregeln, vilket innebär att A-kasseersättningen som utfyllnad till deltidarbete skulle upphöra efter 50 dagar och att det dessutom skulle bli svårt att återfå rätten till ersättning. Detta drabbar i så fall i mycket stor utsträckning kvinnor. De som har oregelbunden arbetstid på t. ex. 75 % eller 82 %, ofta i sjukvård eller hemtjänst, kan inte finna andra arbeten som passar in i deras scheman. Viljan att arbeta heltid finns men möjligheterna saknas. Skall dessa kvinnor då hänvisas till socialbidrag? Hur skall glesbygdens kvinnor kunna försörja sig? Finns det inga möjligheter för dem som vill bo kvar i glesbygd och försörja sig? Är det bara flyttning som återstår?

Nej, jag tycker att statsrådet skall se efter hur verkligheten ser ut innan hon dömer ut dessa människor. Är det jämställdhet att offra de unga kvinnornas möjlighet att försörja sig? Samrådet med arbetsgivare och fackliga organisationer måste naturligtvis förbättras. Det borde ha skett innan uttalandet gjordes.

Den bästa satsningen vore att ge unga kvinnor arbete som de kan försörja sig på. I en SCB-undersökning som nyligen har presenterats fann man att 96 % av männen sju år efter avslutad grundskoleutbildning arbetade heltid. För kvinnorna var andelen heltidsarbete betydligt lägre – 73 %.

Kvinnor har svårigheter att få fast arbete. Andelen kvinnor som är hemma har minskat med 4 % i fjol mot 9 % år 1978. Var tredje 23-åring fick arbete genom att själv ta kontakt med arbetsgivaren. Endast 16 % av dem som arbetade hade fått jobbet genom arbetsförmedling eller platsjournal. Bristerna är tydliga.

Anf. 41 Arbetsmarknadsminister ANNA-GRETA LEIJON:

Fru talman! Det finns inget förslag om att återinföra den s.k. 50-dagarsregeln. Det har i tidningarna påståtts att vi från arbetsmarknadsdepartementets sida skulle ha för avsikt att framlägga ett sådant förslag – det är fel.

Unga kvinnors möjlighet att försörja sig tycker jag är en mycket angelägen sak. Men det är inte genom att ge dem möjligheter till vare sig socialhjälp eller arbetslöshetsersättning som vi skall åstadkomma en permanent lösning av det problemet, utan det skall vi göra genom att medverka till arbete – heltidsarbete, när kvinnorna själva vill det.

Den situation som håller på att utvecklas på den svenska arbetsmarknaden innebär att arbetsgivarna, utifrån sina egna mycket snävt produktionsanpassade synpunkter, lägger upp arbetstiden så att kvinnorna inte kan få heltid, utan bara erbjuds deltid. På det sättet skulle arbetsgivare aldrig kunna agera gentemot män. Men här får kvinnorna finna sig i att de får deltid. Sedan löser arbetsgivarna detta problem genom att tala om för kvinnorna att de inte behöver lida så stor ekonomisk nöd, eftersom de kan få arbetslöshetsersättning vid sidan om.

Detta är ett mycket dåligt system, och jag skulle vilja kalla det för en kvinnofälla. Vi måste försöka komma ur detta. Det är vår avsikt från arbetsmarknadsdepartementet att i samråd med bl. a. de olika fackliga organisationerna finna en lösning på problemet. Ett sådant samråd har ägt rum och diskussioner har pågått ett bra tag under detta år. Förslag kommer att läggas fram relativt snart. Det förslaget kommer inte att innebära en återgång till 50-dagarsregeln.

Anf. 42 KARIN ISRAELSSON (c):

Fru talman! Det var bra att höra från arbetsmarknadsministern att hon i varje fall inte har något förslag. Vad utredningen kommer med vet vi ju inte innan den är presenterad. Det är trots allt märkligt att detta uttalande, av alla som har hört på arbetsmarknadsministern, har uppfattats på det här sättet.

Jag håller med om att det är mycket viktigt att alla tillsammans hjälper till att se till att kvinnors arbetsmarknad förbättras. Det är oerhört viktigt att så sker, och här måste alla goda krafter hjälpa till. Innan detta är löst kan vi emellertid inte komma med förslag som dessa grupper deltidarbetande uppfattar som ett starkt hot mot sin existens och sina levnadsförhållanden.

Jag skulle vilja uppmana arbetsmarknadsministern att påskynda förhandlingarna med arbetsmarknadens parter och landstings- och kommunförbund så att kvinnors arbetsmarknad förbättras.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 43 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Björn Samuelson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att tillgodose läkarbehovet i bl. a. Värmland.

Liksom Björn Samuelson är jag mycket oroad över bristen på läkare inom vissa områden. Att utöka läkarutbildningen i Umeå kan vara ett sätt att få fler läkare till norra delen av landet, och jag har samrått med chefen för utbildningsdepartementet om att utreda förutsättningarna för en sådan ökning. Detta är emellertid en åtgärd som verkar först på lång sikt.

För att på kort sikt uppnå en förbättrad rekrytering i glesbygderna har jag vidtagit följande åtgärder. På mitt initiativ har socialdepartementets hälso- och sjukvårdsberedning uttalat att dispenserna för läkare att fullgöra sin allmäntjänstgöring utanför blocksystemet måste minska. Vidare har beredningen framhållit att sjukvårdshuvudmännen bör iaktta stor restriktivitet vid anställande av vikarier på FV-block, för att underlätta genomströmningen i utbildningssystemet och motverka en snedfördelning av läkare. Om inte dessa åtgärder får effekt anser beredningen att socialstyrelsen måste föreslå ytterligare åtgärder för en effektivare läkarförsörjning.

Jag har också tillsatt en arbetsgrupp inom hälso- och sjukvårdsberedningen med uppgift – i enlighet med förslag i den s. k. Jämtlandsrapporten – att genomföra en nationell kampanj för att stärka allmänmedicinens ställning och öka rekryteringen av läkare till glesbygd. Denna kampanj kommer att genomföras under hösten.

Anf. 44 BJÖRN SAMUELSON (vpk):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Läkarförsörjningen är först och främst en vårdfråga, men den är också en regionalpolitisk fråga. Man kan säga att en god läkarförsörjning är villkor för att man skall kunna nå resultat med regionalpolitiken. Mot bakgrund av den insikten har vi under en följd av år sagt nej till nedskärningar inom läkarutbildningen. Regeringen har dock med benäget bistånd av moderata samlingspartiet minskat antalet utbildningsplatser inom läkarutbildningen. Man har hörsammat egofackliga intressen hos läkarkåren och sagt att vi kommer att få ett läkaröverskott. De intressena har naturligtvis överensstämt med regeringens allmänna ekonomiska politik och motiverat nedskärningar.

Det har t. o. m. påståtts att vi skulle ha ett befintligt läkaröverskott, att färdiga läkare beroende på arbetsbrist skulle ha fått ägna sig åt taxikörning i stället för att utöva sitt egentliga yrke. I Värmland har vi inte uppfattat det så att arbetslösa läkare drällt omkring på gator och torg eller ägnat sig åt transportbranschen.

Låt mig ta några exempel. Hösten 1985 var 15 % av läkartjänsterna i Värmland vakanta. 1987 är vakantsiffran uppe i 22 %. 1985 var 77 % av AT-läkarplatserna besatta. 1987 är siffran nere i 67 %. Situationen innebär bl. a. i det lilla perspektivet att fyra av sex läkartjänster på kirurgkliniken i Torsby är vakanta och att två av fyra läkartjänster på anestesivdelningen i Arvika är vakanta.

Vi tolererar inte den här situationen. Vi har föreslagit en rad åtgärder så att läkare kan komma till underförsörjda områden. Vi kan tänka oss en särskild form av stipendium, kontraktsskrivning med läkare och en rad andra åtgärder. Ingen av dessa åtgärder har ännu vunnit regeringens öra.

Jag skulle vilja fråga, eftersom jag vet att detta är viktigt och rönér stort intresse: Vad innebär exakt den kampanj som socialministern här förespråkar?

Anf. 45 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! De åtgärder som Björn Samuelson föreslår står det landstingen helt fritt att vidta, och det är många landsting som också gör det – extra löneförstärkningar, möjligheter till vidareutbildning, osv. Men problemet är inte enkelt. Den bild som Björn Samuelson ger är säkert helt riktig, och jag kan ge liknande bilder från andra delar av landet.

Arbetsgruppen har just startat sin verksamhet. Den skall ha en hearing med allmänläkare – jag tror att det är den 19 februari – för att diskutera hur man skall arbeta vidare med en kampanj under hösten. Det behövs många åtgärder för att komma till rätta med problemen.

Jag tror inte att det finns några läkare som kör taxi, därför att de inte kan få jobb, men de försöker stanna kvar och vikariera i storstadsområdena. Också där är Landstingsförbundet, med stöd av Läkarförbundet, berett att strama åt förhållandena.

Anf. 46 BJÖRN SAMUELSON (vpk):

Fru talman! Det var ju inte särskilt mycket konkret i den redogörelse vi fick om kampanjen som den s. k. Jämtlandsrapporten har utmynnat i.

I sitt svar talar statsrådet också om att utöka läkarutbildningen i Umeå, men om jag förstått situationen rätt är ni inte ens beredda att göra en omfördelning av befintliga platser till Umeås fördel, som skulle kunna gagna läkarförsörjningen i inlandet. Eller har ni svängt på klacken och kan tänka er att det är ett sätt att redan nu försöka att garantera en bättre läkarförsörjning?

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på fråga 1986/87:355 om utbildning i mammografi

Anf. 47 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Margó Ingvardsson har frågat mig vad orsaken är till att befintligt anslag för budgetåret 1986/87 för utbildning i mammografi för röntgenläkare och röntgenassistenter inte använts.

Jag anser att utbildning i mammografi har hög prioritet då tillgång till personal med sådan utbildning är en förutsättning för att kunna starta planerad hälsokontroll.

I budgeten för 1986/87 har socialstyrelsen medgetts disponera *högst* 1 686 000 kr. för kostnader för efterutbildning i mammografi för läkare och röntgenassistenter. Eftersom budgetåret ännu inte är slut är det ovisst hur mycket av anslaget som kommer att utnyttjas.

Anf. 48 MARGÓ INGWARDSSON (vpk):

Fru talman! Jag tackar för svaret, trots att jag inte fick något direkt besked på min fråga. Jag frågade alltså efter orsaken till att man inte kommer att utnyttja hela anslaget.

I svaret säger socialministern att det är ovisst hur mycket som kommer att utnyttjas. Men i socialministerns egen del av budgetpropositionen står klart angivet att anslagna medel för budgetåret 1986/87 inte kommer att kunna utnyttjas fullt ut. Det blir drygt en tredjedel av anslagna medel kvar.

Orsaken, som jag själv har inhämtat, är praktiska svårigheter. Man har svårt att få fram lokaler för verksamheten på de aktuella utbildningsorterna. Det må väl kanske vara förlåtet om jag blir upprörd och otålig.

Visst har jag som politiker, och särskilt som vpk-politiker, fått lära mig att man måste visa tålamod. Men vi har känt till mammografins fördelar i över tio år nu. År 1985 fick vi klart belägg för att mammografiscreening sparar 30 % av kvinnoliven. Det är fortfarande så att 1 500 kvinnor om året, dvs. fyra kvinnor om dagen, dör av bröstcancer, och det tillkommer 4 500 nya fall per år. Vi har en metod att minska dödligheten, och vi har politiska beslut på att vi skall sätta i gång med denna screeningverksamhet, men detta försenas och förhindras på grund av att man inte lyckas få fram lokaler!

Det finns sex screeningcentra, men det är i dag bara ett som fungerar, nämligen det i Falun. Känner socialministern till detta, och ämnar socialministern göra något för att skynda på utbyggnaden?

Anf. 49 Socialminister GERTRUD SIGURDSEN:

Fru talman! Jag nämnde i mitt svar ett annat belopp än det Margó Ingvardsson anförde. Det belopp hon förde fram inkluderar inte bara utbildning för mammografi, utan också annan utbildning. Jag har sagt att det korrekta beloppet är 1 686 000 kr.

Det är riktigt att det finns vissa igångsättningsproblem av praktisk natur. Det kan gälla lokaler, och det tar också tid att få utrustning.

Men jag tror att Margó Ingvardsson kan ha klart för sig att landstingen, regeringen och alla berörda parter har den allra bästa vilja och ambition att så snabbt som möjligt bygga ut denna verksamhet. Det är heller inte onaturligt att det kan finnas sådana här hinder som gör att man inte kan komma i gång så snabbt man önskar.

Jag kan försäkra Margó Ingvardsson om att det på alla nivåer finns samma ambition som den hon har.

Anf. 50 MARGÓ INGWARDSSON (vpk):

Fru talman! Under de 12 år som jag har jobbat med mammografifrågan har jag ständigt mött argumentet att vi måste ha förståelse för att det finns praktiska svårigheter. Det har varit svårigheter av typen att få fram lokaler.

Jag tycker att man borde kunna lösa sådana praktiska problem i storstäder som Göteborg, Malmö, Stockholm och Linköping och hitta lämpliga lokaler för verksamheten. Jag tycker faktiskt att det är ett blygsamt krav.

När socialstyrelsen presenterade utvärderingen av försöken i Kopparbergs och Östergötlands län gavs ett halvt löfte om att screeningverksamheten skulle komma i gång 1988/89. Jag undrar: Har socialministern fortfarande

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

Meddelande om interpellations svar

Om tillgången till vissa uppgifter i det centrala fastighetsregistret ur sårbarhets- och säkerhetssynpunkt

samma bedömning, att vi kommer att få screeningverksamhet under 1980-talet, eller är det risk för att det försenas på grund av "praktiska problem"?

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Meddelande om svar på interpellation 1986/87:152

Anf. 51 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Försvarsminister Roine Carlsson har bett mig lämna följande meddelande:

"På grund av att interpellanten var förhindrad när jag avsåg att besvara interpellation 152 vill jag meddela att svaret på denna interpellation kommer att lämnas den 10 mars."

13 § Svar på fråga 1986/87:347 om tillgången till vissa uppgifter i det centrala fastighetsregistret ur sårbarhets- och säkerhetssynpunkt

Anf. 52 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på Ulla Orrings fråga.

Det centrala ADB-baserade fastighetsregistret byggs ut efter hand och är avsett att innehålla lägesangivningar och andra uppgifter för alla fastigheter i riket. Det innehåller alltså uppgifter även om fastigheter med t. ex. militära anläggningar. Uppgifterna i registret är i regel offentliga. De skyddas dock av sekretess, om det skulle skada rikets säkerhet att lämna ut uppgifterna.

Frågan om sårbarheten hos detta och vissa andra register har behandlats av sårbarhetsberedningen (SÅRB) i en skrivelse till regeringen den 19 december 1984. Enligt SÅRB:s bedömning fanns det inte skäl till några mer ingripande åtgärder. SÅRB föreslog dock att det till myndigheternas ledning skulle utarbetas en informationsskrift om offentlighetsprincipen. ADB och försvarssekretessen.

Regeringen överlämnade den 28 november 1985 skrivelsen till rikspolisstyrelsen såvitt den gällde frågan om att utarbeta en informationsskrift. I övrigt överlämnade regeringen SÅRB:s skrivelse med tillhörande promemoria till data- och offentlighetskommittén (DOK) (Ju 1984:06), som har till uppgift bl. a. att se över reglerna om offentlighetsprincipen och ADB.

Regeringen beslutade samma dag om en ändring i förordningen (1981:421) om säkerhetsskyddet vid statliga myndigheter. Ändringen innebär bl. a. att myndigheterna skall samråda med överbefälhavaren, och i vissa fall också med rikspolisstyrelsen, innan de inrättar ADB-register med uppgifter som är känsliga ur försvarssynpunkt.

Enligt min mening är det inte för närvarande påkallat med några ytterligare åtgärder från regeringens sida i denna sak.

Anf. 53 ULLA ORRING (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga. Det centrala fastighetsregistrets sårbarhet blir alltmer uppenbar. Statsrådet har visserligen i sitt svar redovisat att skyddsåtgärder och sekretessbestämmelser finns, men i verkligheten fungerar dessa inte särskilt väl. Nu senast har man på nolltid kunnat ta fram uppgifter om militära hemligheter beträffande örlogsbasen på Muskö.

Enligt folkpartiets mening är det synnerligen angeläget att man genomför förändringar för att skydda uppgifter som inte bör vara lättåtkomliga för främmande insyn. Det är i och för sig så att uppgifterna i fastighetsregistret är och alltid har varit offentliga. Läget är dock i dag förändrat på följande tre punkter.

För det första finns uppgifterna nu centralt samlade i ett datasystem, och därmed krävs inte som tidigare både tid och uthållighet för att få fram viktiga fastighetsdata.

I och med att ett centralt system införts kopplas för det andra rikets fastighetsbestånd samman i dess helhet. Det är visserligen ännu inte genomfört, men bl. a. enligt vad statsrådet nämnt här i sitt svar är avsikten att så skall ske.

För det tredje fastställs lägesbestämningen av fastigheterna nu med stor noggrannhet i rikets koordinatsystem. Uppgifterna om fastigheternas lägesbestämningar med x- och y-koordinater är helt onödiga och bör utgå ur registret. Dessa uppgifter har inget mål att fylla. De är till skada för riket men till glädje för eventuell fiende som vill skaffa uppgifter om framför allt försvarets anläggningar. Jag skulle vilja att statsrådet angav något exempel på att sådana här uppgifter har ett behov att fylla.

Jag anser dessutom att fastighetsregistret bör decentraliseras till länen och inte, som nu sker, sammankopplas centralt. Min fråga blir: Stöder statsrådet den uppfattningen? Jag tror att en sådan ordning skulle minska tillgängligheten och försvåra för obehöriga att komma över viktiga uppgifter i registret.

Anf. 54 Justitieminister STEN WICKBOM:

Fru talman! Värdet av lägesbestämningen av fastigheterna är så uppenbart att jag inte skall närmare kommentera den frågan. Däremot vill jag göra alldeles klart att sekretessbestämmelserna naturligtvis gäller även efter det att vi fått ett på detta sätt centralt upplagt register. Från detta får inte lämnas ut några som helst uppgifter som rör totalförsvaret och som skulle kunna vara till men för rikets säkerhet.

Beträffande det exempel som nämns i frågan har jag inhämtat att det över huvud taget inte rörde sig om några sekretessbelagda eller eljest för försvaret menliga uppgifter.

Anf. 55 ULLA ORRING (fp):

Fru talman! Detta fall, som har refererats i en tidning, har visat att datan öppnar militära lås. Registret var omstritt redan när det infördes på 1970-talet. Man befarade att just denna situation skulle uppstå. Registret är offentligt så till vida att den som ber om faktauppgifter hos länsmyndigheten får dem.

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

*Om strukturplanen för
SSAB*

Det är klart att när det i detta register står att ägaren till fastigheten är fortifikationsförvaltningen är det ganska lätt att förstå vilken handling och vilken fastighet det rör sig om. Enligt min uppfattning skulle det räcka om man hade en vanlig gatuadress i detta fastighetsregister. Och registret bör absolut inte vara sammankopplat med ett centralt register. Det räcker att det finns hos länsmyndigheten.

Än en gång vill jag fråga statsrådet om han inte delar min uppfattning på denna punkt.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Svar på fråga 1986/87:356 om strukturplanen för SSAB

Anf. 56 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Lars-Ove Hagberg har frågat mig om staten som majoritetsägare i SSAB kommer att tillåta att uteslutande affärsmässighet och börsintroduktion av SSAB skall få förorsaka arbetslöshet och ökad regional obalans.

För en stabil utveckling av SSAB är en långsiktig lönsamhet en nödvändighet. Detta gäller de statliga företagen lika väl som andra företag som agerar på konkurrensutsatta marknader. Endast lönsamhet skapar den ekonomiska basen för erforderliga investeringar, marknadssatsningar och utvecklingsarbete.

Det underlag till strukturplan som företagsledningen i SSAB nu diskuterar med de fackliga organisationerna vid företaget är inte kopplat till en eventuell framtidig börsintroduktion av SSAB. I regeringens proposition till riksdagen angående SSAB sägs endast att anhållan om notering på Stockholms Fondbörs skall ske när det är möjligt med hänsyn till företagets ekonomiska ställning och övriga förhållanden. När en sådan notering kan bli aktuell går inte att säga i dag. I propositionen har regeringen förbundit sig att börsintroduktion skall ske före 1993 års utgång. Om inte detta kan ske med hänsyn till förhållandena i SSAB har staten utfäst sig att medverka till att det skapas en marknad för aktierna. Köpeskillingen skall i detta fall motsvara aktiernas verkliga värde.

Anf. 57 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Fru talman! Regeringen är ju bärare av statens ägaransvar för SSAB och har tillsatt en ny styrelse och upprättat ett nytt avtal med nya ägare i pensions- och försäkringsbranschen. I detta avtal talar man uteslutande om strikt affärsmässighet och börsintroduktion under vissa villkor.

Det svar som jag har fått av industriministern är kopplat endast till det senare. Men man kan inte undgå att se att verkligheten för SSAB och SSAB-ledningens strukturplan, efter de presentationer som har gjorts, är grundad just på detta avtal och upprättad med hänvisning till den grundförutsättning som finns i avtalet. Detta bygger man den strukturella förändringen på.

Vad har då regeringen, som är bärare av detta avtal, för ägaransvar? I det

här läget vill man tydligen ta bort 2 200 jobb. Enligt SSAB-ledningens presentation är det ungefär lika många som hotas, dvs. det är ungefär 5 000 jobb som hotas, om inte dessa förutsättningar uppfylls, nämligen de sidoverksamheter som skall vara så effektiva.

Då frågar man sig: Vad säger ägaren? Vilka ersättningsarbeten har man planerat? Man kanske har en långsiktig plan framöver. Uppträder regeringen precis som alla andra stora ägare, t. ex. Volvo, som drar sig undan Bergslagen konsekvent trots att industriministern och regeringen sagt att de skall ta sitt ägaransvar?

Min fråga till regeringen, som bär ägaransvaret, blir alltså: Tänker man lägga ner dessa verksamheter och helt rätt kasta människor ut i arbetslöshet? I så fall är det någonting nytt vad gäller svensk stålindustri, en basindustri.

Anf. 58 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Jag vill upprepa att de föreslagna strukturförändringarna inte har någonting att göra med ägarförändringarna inom SSAB eller en eventuell börsnotering av företaget. Det finns i dag inget beslut om en ny strukturplan för SSAB. Företagsledningens förslag, som togs fram efter ett enhälligt beslut i företagets styrelse, behandlas nu på det sätt som det finns avtal om inom SSAB. De fackliga representanterna i styrelsen deltog i det enhälliga beslutet om att ett strukturarbete skulle igångsättas och att en strukturplan skulle utarbetas samt hur detta arbete skulle bedrivas.

Jag vill upprepa vad jag sade i riksdagens frågestund i torsdags, att det är helt nödvändigt att strukturarbetet bedrivs i nära samverkan med de anställda och deras organisationer. Jag vill tillägga att i den mån strukturförändringar får negativa sysselsättningskonsekvenser, måste företaget ta sin del av ansvaret för ansträngningarna att bredda näringslivet och skapa nya arbetstillfällen. Vad gäller samhällets ansvar vill jag upprepa vad jag sagt tidigare här i riksdagen, nämligen att regeringen inte kommer att lämna de anställda stål- och gruvarbetarna i sticket.

Anf. 59 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Fru talman! Beträffande det sista industriministern sade vill jag bara säga att det är regeringen som bär ansvaret. Om man överlåter hela ansvaret på SSAB kan vi förutse följderna av detta. Då kan det bli väldigt besvärligt om man bara satsar 10 miljoner – visserligen som första insats – när det gäller t. ex. Ingvar Gullnäs och det fortsatta arbetet i det sammanhanget. Här handlar det om var den svenska basindustrin egentligen ligger i regeringens politik. Skall det vara en viktig del i regeringens politik att ta sitt ansvar här, eller gäller speciella förutsättningar?

Säsvitt jag förstår har regeringen definitivt bytt fot och säger nu: Den här näringen har precis samma förutsättningar som alla andra näringar, t. ex. den nya tekniken och databranschen, och samma lönsamhetskrav skall gälla.

Jag kan bara konstatera att de fackliga organisationerna är på kollisionskurs med SSAB-ledningen. Min förhoppning är naturligtvis att de fackliga organisationerna är så starka att de kan förhindra allt detta. Här handlar det om regeringens ansvarstagande. Är man beredd att kasta ut människor i arbetslöshet utan att ha någonting att sätta i stället? Man har inte alls presenterat vad man har att erbjuda.

Anf. 60 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Det är väldigt viktigt att man, när man ser på strukturplansarbetet inom SSAB, också uppmärksammar att det framlagts förslag till investeringar. Detta vill man gärna förtiga i olika debatter – det vill Lars-Ove Hagberg också göra i dag. I de förslag som utarbetats ingår investeringsplaner på ungefär 1 000 miljoner, över 1 miljard, i den svenska stålindustrin, varav ungefär hälften i Borlänge för att utveckla de produkter där SSAB kan bli konkurrenskraftigt. Det är viktigt att SSAB ser om sitt hus medan tid är, dvs. att man satsar på utvecklingsbara produkter. Endast det som är utvecklingsbart har ju framtiden för sig.

Anf. 61 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Fru talman! Investeringarna ger på sin höjd nya jobb för 100 personer. Däremot kastas 2 200 ut i arbetslöshet och lika många hotas av arbetslöshet, med inriktningen i den nya SSAB-planen. Det är, såvitt jag förstår, det viktigaste enligt de grundförutsättningar som SSAB-ledningen torde ha. Men facket anser att fivalverket i Luleå, Morganverket i Borlänge, elektrostålverket i Borlänge och gruvorna kan med samma medel drivas vidare. Dessa enheter anser de anställda vara fullt ut i skick att drivas vidare. Men regeringen har tydligen inte den uppfattningen. Regeringen har sagt att detta skall skäras bort. SSAB-ledningen har tydligen uppfattat det. Deras budskap är ju att detta inte tillhör deras s. k. kärnaffär. Det tillhör inte heller huvudspåret för SSAB. Det är tydligen något helt annat man är ute efter när det gäller SSAB framöver.

Anf. 62 Industriminister THAGE PETERSON:

Fru talman! Lars-Ove Hagberg fortsätter att förenkla sambandet mellan investeringar och framtid för ett företag. Det är viktigt att det sker investeringar i ett företag för att garantera företagets fortbestånd. Det är inte ointressant att en miljard investeras i SSAB, så att företaget blir konkurrenskraftigt när det gäller de produkter där man kan ligga främst på de internationella marknaderna.

Jag skulle kunna ge Lars-Ove Hagberg många exempel på hur det går för stålföretag som inte ser om sitt hus medan tid är, utan bara låter utvecklingen gå. Jag tror emellertid att han har förmågan att själv leta rätt på dem runt om i Europa.

De investeringar som företagsledningen har föreslagit är betydelsefulla för företagets fortbestånd och för att säkerställa de tusentals jobb som i dag finns i SSAB. Det vore mycket dystert om de statliga företagen inte så såg om sitt hus för att göra framtidsinvesteringar i de produkter som är viktiga för marknaden.

Anf. 63 LARS-OVE HAGBERG (vpk):

Fru talman! Jag är helt överens med industriministern om att det skall ske framtidsinvesteringar. Men vi skiljer oss tydligen i uppfattningen om under vilka förutsättningar de skall ske. Jag har länge ivrat för de investeringar som skall ske i Domnarvets bredbandverk. De investeringarna är en förutsättning.

Men frågan är om investeringar i det som i dag kallas sidoverksamheter bara skall släppas, därför att de inte är strikt affärsmässigt lönsamma, eller om man kan göra de investeringarna ändå för att de skapar sysselsättning och är ett viktigt bidrag till svensk stålnäring. Regeringen har tydligen helt släppt den saken och investerar inte ett enda dugg. Man vill t. o. m. lägga ner de sista gruvorna i Mellansverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på fråga 1986/87:338 om beskattningen av handeln med aktieoptioner

Anf. 64 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Fru talman! Knut Wachtmeister har frågat statsrådet Bengt K. Å. Johansson om han avser att föreslå några åtgärder för att hindra verkningarna av en dom i regeringsrätten avseende rätten till avdrag vid handel med aktieoptioner. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Den av Knut Wachtmeister uppmärksammade beskattningsfrågan övervägs för närvarande inom regeringskansliet. Innan dessa överväganden har avslutats är jag inte beredd att ta ställning till frågan om regeringen bör vidta några åtgärder på området.

Anf. 65 KNUT WACHTMEISTER (m):

Fru talman! Tack för svaret på min fråga.

Jag erkänner gärna att det finns både fördelar och nackdelar med aktieoptioner. En fördel är att den enskilde aktiespararen genom optioner kan minska sitt risktagande. Utländska erfarenheter visar för övrigt att det främst är mindre aktiesparare som sysslar med optionshandel. En nackdel är att verksamheten är ganska komplicerad och svårbegriplig för dem som inte har speciell kunskap på området.

Trots att verksamheten varit i gång i knappt två år har handeln med standardiserade optioner nått en stor omfattning. Därmed följer också kravet på fasta spelregler.

För två år sedan gjorde Bankföreningen och Fondhandlareföreningen en framställning till regeringen om en lagreglering av verksamheten. En sådan lagreglering har emellertid låtit vänta på sig. I avvaktan på ett regeringsförslag har de som handlat med optioner förlitat sig på att kapitalvinstkommitténs förslag rörande aktieoptioner, som måste betraktas som skatteneutralt, skulle gälla. Ett förhandsbesked från riksskatteverket går i samma riktning.

Mot denna bakgrund är det fullt förståeligt att regeringsrättens utslag i december, med väsentligt minskade avdragsmöjligheter, kom som ett dråpslag för många. Eftersom domen inte kan överklagas är det blott regeringen som kan göra något åt den prekära situation som många, som handlat i god tro, råkat i. Det är naturligtvis positivt att regeringen nu långt om länge överväger frågan.

Jag har då två följdfrågor. För det första: När kan man förvänta sig ett

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

Om den statliga upphandlingen av entreprenadtjänster

lagförslag? Den osäkerhet som nu råder på optionsmarknaden är naturligtvis inte bra. För det andra: Mot bakgrund av att många med viss rätt trots att kapitalvinstkommitténs förslag och riksskatteverkets förhandsbesked skulle lagfästas undrar jag om finansministern kan tänka sig att det blivande lagförslaget, om det kommer att medföra bättre avdragsrätt, också omfattar 1986 års optionshandel.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på fråga 1986/87:344 om den statliga upphandlingen av entreprenadtjänster

Anf. 66 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Fru talman! Sten Svensson har frågat mig om regeringen är beredd att vidta åtgärder med avsikt att klargöra för myndigheterna att all upphandling av entreprenadtjänster skall ske i enlighet med upphandlingsförordningen, så att flera företag får vara med att lämna anbud.

Mitt svar är nej. Skälet härtill är enkelt. Jag bedömer det inte vara rimligt att regeringen i särskild ordning skall behöva klargöra för myndigheterna att gällande förordningar inom detta eller andra områden skall följas. Jag vill erinra om att riksrevisionsverket enligt dels sin instruktion, dels upphandlingsförordningen har ålagts särskilda uppgifter inom detta område. För att underlätta för myndigheterna har riksrevisionsverket gett ut en särskild publikation som förutom upphandlingsförordningen och riksrevisionsverkets föreskrifter till förordningen också innehåller av verket utgivna allmänna råd samt vissa kommentarer.

Vad gäller de konkreta fall Sten Svensson nämner i sin fråga vill jag säga följande. Stockholms handelskammare har i en skrivelse till regeringen ifrågasatt länsstyrelsens i Uppsala län agerande i samband med förhandlingar om att överlåta delar av städningen till ett statligt ägt aktiebolag. Handelskammaren har hemställt om att regeringen ger länsstyrelsen i Uppsala direktiv att i ifrågavarande ärende infordra anbud från flera leverantörer. Skrivelsen har remitterats till riksrevisionsverket, som nyligen har inkommit med sitt yttrande. Beredningen är inte avslutad.

Anf. 67 STEN SVENSSON (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret på min fråga. Den har föranletts av det faktum att länsstyrelserna i Stockholms län och Uppsala län har upptagit förhandlingar om att överlåta delar av städningen till ett statligt ägt aktiebolag. Något upphandlingsförfarande har inte föregått förhandlingarna, och inga andra företag har blivit tillfrågade. Om den statliga upphandlingen bedrivs på det sätt som det här exemplet visar, omöjliggörs en konkurrens på lika villkor mellan statligt ägda bolag och övriga, privata företag inom resp. bransch.

Jag anser att de här två myndigheterna har handlat felaktigt, och jag vill fråga om finansministern instämmer i denna bedömning. Stat och kommun upphandlar ju varor och tjänster för åtskilliga miljarder kronor varje år. Det

är för många företag en viktig marknad, vilken inte bör reduceras genom att det offentliga av doktrinära skäl bedriver en dyrbar egenregiverksamhet eller favoriserar statliga företag. En breddad och fri marknad ger små och medelstora företag ökade förutsättningar. Upphandlingsförordningen måste alltså respekteras. Jag vill fråga finansministern, om han under beredningen av ärendet är villig att ge riksrevisionsverket ett ordentligt stöd när det gäller signalerna till de övriga statliga myndigheterna. Det har ju i många sammanhang hänt att riksrevisionsverkets rapporter inte har fått den uppmärksamhet som de förtjänat. Här har nu finansministern verkligen möjlighet att ge tydliga signaler.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på fråga 1986/87:354 om en parlamentarisk skatteberedning

Anf. 68 Finansminister KJELL-OLOF FELDT:

Fru talman! Karl-Anders Petersson har frågat mig om regeringen avser att tillsätta en parlamentarisk skatteberedning.

Regeringen aviserade i finansplanen att den avser att inbjuda oppositionspartierna till överläggningar om skattepolitikens framtida inriktning. En sådan inbjudan kommer att utfärdas inom kort.

Ett av syftena med överläggningarna bör enligt min uppfattning vara att utröna huruvida förutsättningar föreligger att tillsätta någon form av kommitté eller expertgrupp med parlamentarisk sammansättning och med uppgift att utarbeta förslag till reform av i första hand inkomstbeskattningen. Innan dessa överläggningar har ägt rum vill jag inte binda mig för någon viss procedur när det gäller skattefrågans fortsatta hantering.

Anf. 69 KARL-ANDERS PETERSSON (c):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret på min fråga.

Vi har i vårt land inte bara för höga skattesatser utan även ett mycket komplicerat skattesystem. Det är krångligt och svårt att överblicka både för den enskilde skattebetalaren och för småföretagare, som ej har ekonomiska möjligheter att till sig knyta skickliga skatteexperter. Emellanåt har det gjorts försök till förenklingar, men dessa försök verkar ofta ha komplicerat skattesystemet ytterligare. Enda sättet att verkligen åstadkomma förenklingar är tydligen att göra en radikal omläggning av vårt skattesystem.

Eftersom skattesystemet i så hög grad påverkar långsiktiga beslut om sparande och investeringar anser vi från centern det nödvändigt att etablera ett nytt skattesystem, vars grundläggande principer ligger fast under en mycket lång tid. Den svenska samhällsekonomin är inte betjänt av ideliga skatteförändringar vid regeringsskiften. Det är nödvändigt att en genomgripande reformering av skattesystemet samlar ett brett parlamentariskt stöd. Regeringen har ett ansvar för att snarast tillsätta en parlamentarisk utredning.

Vid en sådan radikal omläggning är det viktigt att skattesystemet omfattas av verkligt förtroende av den enskilde skattebetalaren. Brist på förtroende

medför obönhörligt ökade risker för skatteflykt. Den skattskyldige skall också känna att myndigheterna strävar efter rättvisa i systemet och att skattebördan fördelas efter bärkraft. Men samtidigt måste skattesystemet stimulera till ökade arbetsinsatser, företagande och sparande.

Jag hoppas, fru talman, att finansministern liksom vi i centern skall anse det så värdefullt med en bred utredning att han tillsätter en parlamentarisk skatteberedning.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Svar på fråga 1986/87:352 om prisstoppet

Anf. 70 Statsrådet BENGT K. Å. JOHANSSON:

Fru talman! Rolf Kenneryd har frågat mig hur länge prisstoppet avses gälla.

Prisstoppet gäller tills vidare. Jag kan i dag inte ange någon tidpunkt när det upphör. Regeringen har denna vecka haft överläggningar med företrädare för en rad branscher om prisutvecklingen under 1986 och om kostnadsutvecklingen under 1987. Dessa överläggningar kommer att vara en del av underlaget för regeringens fortsatta överväganden kring prisstoppet.

Anf. 71 ROLF KENNERYD (c):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret, även om det substantiellt är mycket magert.

Den helt övervägande delen av ekonomer och andra bedömare är ense om att ett generellt prisstopp är ett föga verkningsfullt vapen i kampen mot prisökningar och inflation sett över en något längre tidsperiod. Även finansministern har gett uttryck för denna insikt.

När prisstoppet upphör att gälla slår det under prisstoppets giltighet ackumulerade behovet av prishöjningar i regel igenom med full effekt. Det är dessutom så att förväntningar om eller hot om kommande prisstopp kan locka till att höja priserna i förtid. Det gäller så att säga att höja innan det väntade prisstoppet blir en realitet. Det sakliga värdet av ett prisstopp som inflationsdämpande instrument är således ibland t. o. m. negativt, i vart fall vid tätt återkommande prisstopp. Den socialdemokratiska regeringen har infört prisstopp nästan varje år sedan 1982.

Det kan dock bland allmänheten finnas ett psykologiskt värde av ett prisstopp. Det finns konsumenter som tror sig ha fördel av prisstoppet.

Man kan alltså beskriva införandet av ett generellt prisstopp som sakligt sett omotiverat och som för vissa konsumenter vilseledande. Även på denna punkt har finansministern framfört liknande tankegångar.

Det nu gällande prisstoppet synes närmast ha haft som grundläggande motiv att förmå löntagarorganisationerna att avstå från att utnyttja sin avtalsenliga rätt till omförhandling till följd av förra årets höga inflationstal. Det kan därmed ses som bevis för regeringens oförmåga att på ett pedagogiskt sätt förklara såväl prisstoppets långsiktiga innebörd och verkan som lönerörelsens påverkan på inflationstakten. Den eventuella nytta som

prisstoppet på dessa psykologiska grunder kan ha haft när det gäller löntagarorganisationernas avstående från omförhandling har ju nu åstadkommits. Anser då inte statsrådet att det i dag finns alla skäl att låta prisstoppet gå mot sin, för att använda ett i dag aktuellt uttryck, snabba avveckling?

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

*Om översyn av
reglerna för närradion*

Överläggningen var härmed avslutad.

19 § Svar på fråga 1986/87:345 om översyn av reglerna för närradion

Anf. 72 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Iris Mårtensson har frågat mig om jag anser att det finns anledning att se över reglerna för närradion när det gäller sändningsområdets storlek och närradioföreningarnas ställning.

Vid sin behandling av 1985 års proposition om närradio (prop. 1984/85:145) uttalade kulturutskottet (KrU 1984/85:22) att det är viktigt att närradion behåller sin lokala karaktär. Utskottet hade därför inget emot att 5 km-gränsen fortfarande skall vara huvudregeln för sändarnas räckvidd. Närradionämnden borde dock kunna medge avsteg från huvudregeln. Utifrån en bedömning av föreningslivets behov och ortens förutsättningar borde sändare med större räckvidd kunna få förekomma. Framför allt borde glesbygdskommuner kunna komma i fråga för en sådan prövning. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag (rskr. 1984/85:387).

Någon anledning att frånga den uppfattning som framgår av riksdagens beslut finns enligt min mening inte.

Närradioföreningarnas huvuduppgift är att samordna fördelningen av sändningstid mellan de sändande organisationerna på orten. De kan också få sändningstillstånd, som dock är begränsat till vissa slags sändningar. Närradiolagen (1982:459) innehåller inte något uttryckligt krav på att endast en närradioförening skall kunna ges sändningstillstånd på samma ort.

Det är enligt min mening uppenbart att en splittring på flera närradioföreningar inte underlättar uppgiften att sammanjämka olika önskemål hos de sändande organisationerna. Jag utgår från att närradionämnden i enlighet med sin instruktion (SFS 1985:1062) noga följer utvecklingen inom sitt ansvarsområde.

Anf. 73 IRIS MÅRTENSSON (s):

Fru talman! Först ett tack för svaret på min fråga. Så en liten förklaring till att frågan har ställts.

Vid årsskiftet hade sändningstillstånd för närradio lämnats beträffande 115 orter. För 38 av dem har närradionämnden beslutat om ökad räckvidd. Nära en tredjedel av antalet sändare har alltså i dag räckvidder som går utöver 5 km, som är huvudregel.

Ansökningar om ökad räckvidd brukar i vanliga fall inges sedan sändningarna varit i gång en tid, dvs. sedan föreningen beviljats sändningstillstånd. På senare tid har det emellertid förekommit att närradioföreningar redan före sändningarnas start begärt förhandsbesked om huruvida sändare med större räckvidd får användas.

Som det sägs i svaret, står det i propositionen att det för vissa orter bör kunna medges avsteg från huvudregeln, framför allt för glesbygdsorterna. Vad är glesbygd? Är det när 48 % av invånarna bor utanför 5 km-radien, eller när 95 % bor i tätorten och 5 % utanför? Just den delen är svår att tolka. Dessutom tillkommer föreningslivets struktur.

Dessa båda kriterier gör tillsammans att närradionämnden brottas med att upprätthålla en rättvis fördelning av sändarstyrkan, utan att för den skull sudda ut 5 km-gränsen, vilket jag anser att vi är på väg att göra i dag. Fortsätter denna utveckling, fru talman, är vi snart inne på att närradion är en kommunradio.

Jag ser också en fara i att splittra upp närradioföreningarna i flera konkurrerande föreningar, som har skett på några orter. Fler delningar kan vi vänta på sikt, i de större städerna. Detta kommer att komplicera den lokala fördelningen av sändningstiden. På den punkten ser jag att statsrådet och jag har samma åsikt.

Anf. 74 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Jag delar Iris Mårtenssons uppfattning att närradion bör vara närradio. Det är skälet till att vi har hållit på 5 km-gränsen. Man skall dock vara klar över att 5 km med god hörbarhet i praktiken innebär att närradion i regel kan tas emot på mycket längre avstånd. Jag är i varje fall inte beredd att medverka till att man med någon form av uttjning av glesbygdsbegreppet till att exempelvis också gälla Stockholms centrala delar – vilket jag kan tänka mig t. o. m. skulle kunna föreslås – förändrar närradion från att vara föreningarnas radio till att bli någon form av kommunradio. Det är alltså inte aktuellt.

När det gäller närradioföreningarna är det väl närmast en praktisk olägenhet om man har flera närradioföreningar. De föreningarna kan ju knappast på ett lämpligt sätt fullgöra uppgiften att med de sändande föreningarna komma överens om fördelningen av sändningstider.

Anf. 75 IRIS MÅRTENSSON (s):

Fru talman! De två kriterier som riksdagen har angett för undantagsfall – det gäller alltså glesbygden och föreningslivets struktur – är faktiskt otillräckliga. Så gott som alla kommuner har glesbygdsområden, och i så gott som alla kommuner finns det föreningar som fäster vikt vid att alla deras medlemmar skall kunna höra bra, oavsett var i kommunen de bor. De här undantagen tenderar att bli fler än regeln säger. Alla har ju sin glesbygd och sina kommunomfattande föreningar att peka på.

Sedan har vi också ett annat problem. Det gäller evenemang av gemensamt intresse för tillståndsinnehavare på orten. Det är en formulering som kan tolkas på många sätt.

Det vore intressant att höra statsrådets tolkning: Är det närradionämnden som skall tolka vad som är gemensamt intresse för lokala tillståndsinnehavare eller skall nämnden godta allt som dessa förklarar vara av gemensamt intresse?

Anf. 76 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Jag tror att närradionämnden ganska väl bör kunna hantera den tolkningsuppgiften. I hög grad måste man naturligtvis rätta sig efter vad föreningslivet lokalt framför.

Låt mig sedan på frågan om räckvidden för sändarna och om föreningarnas behov ändå få säga att min erfarenhet är den att det oftare är kommunala företrädare som hävdar behovet av den vidare räckvidden och kommuntäckningen, medan föreningslivet på en ort däremot ofta har ett rekryteringsunderlag som kan gå över kommungränsen men som ligger inom räckvidden för en 5 km-sändare. Kommuntäckningsbehovet är alltså inte lika entydigt för föreningslivet som det tycks vara för kommunala företrädare i de här diskussionerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

20 § Svar på fråga 1986/87:349 om schemaläggningen av arbetet i grundskolans lågstadium

Anf. 77 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Daniel Tarschys har frågat mig vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens uttalande i juni förra året om samråd mellan å ena sidan skolan och å andra sidan de ansvariga för barnomsorgen och elevernas föräldrar.

Låt mig först peka på vad jag anfört i den nyss framlagda budgetpropositionen om behovet av att skolan tar på sig ett tillsynsansvar under skoldagen. Jag citerar: "För många familjer kan en utbyggd skoldag med fasta tider tillgodose hela omsorgsbehovet. Genom en väl fungerande samlad skoldag minskar behovet av fritidshem."

Genom den särskilda information till skolledare som skolöverstyrelsen ger ut har detta uttalande tillställts samtliga skolledare i grundskolan.

Jag avser att senare i vår föreslå regeringen att i samband med uppdrag till skolöverstyrelsen i anledning av vad som sägs i budgetpropositionen om tillsynsansvaret också ta upp frågan om samråd med barnomsorgen vid schemaläggning.

Vad avser samråd med föräldrar gäller redan enligt skolförordningen 2 kap. 5 § att rektor skall samråda med företrädare för föräldrarna i frågor av stor betydelse för eleverna. Till dessa frågor hör enligt förordningen principer för schemaläggning.

Anf. 78 DANIEL TARSCHYS (fp):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet Bengt Göransson för svaret på min fråga.

Det var alltså ett enigt socialutskott som i fjol vår diskuterade frågan om samordningen mellan föräldrarnas arbete och barnens skolgång på lågstadiet. Socialutskottet kom fram till att det vore klokt om det före schemaläggningen skedde ett obligatoriskt samråd mellan alla föräldrar och dem som inom kommunen har ansvar för skolbarnsomsorgen. Jag frågade statsrådet

vad som hade hänt med anledning av detta tillkännagivande. Såvitt jag förstår av svaret har ännu ingenting hänt just med anledning av detta beslut.

Vad som oroar mig mycket mera är att statsrådet inte heller anger att han tänker göra någonting med anledning av beslutet utöver att ta upp frågan om samråd med barnomsorgen. Det är alltså en del av riksdagens tillkännagivande, men en annan viktig del är att det skall ske ett obligatoriskt samråd med alla föräldrar inför schemalaggningen. Det är någonting helt annat än diskussioner med företrädare för föräldrarna om principerna för schemalaggningen.

Tanken inom socialutskottet var att man på våren före schemalaggningen skall gå ut med enkäter till föräldrarna, som får ange önskemål om eller synpunkter på när barnen kan börja skolan på morgonen, om det är problem med t. ex. "taggiga" scheman, där barnen börjar en viss tid en dag och en annan tid en annan dag. Därmed skulle föräldrarnas arbetstider och barnens skolstart på dagen kunna samordnas på ett bättre sätt än hittills.

Jag vill upprepa min fråga: Är statsrådet beredd att efter ett förnyat studium av riksdagens beslut också i det planerade uppdraget till skolöverstyrelsen infoga tanken på ett obligatoriskt samråd med samtliga föräldrar?

Anf. 79 Statsrådet BENGT GÖRANSSON:

Fru talman! Jag skall med både omsorg och förtjusning studera socialutskottets betänkande från förra året. Därtill vill jag bara understryka att ett sådant samråd som Daniel Tarschys efterlyser är föreskrivet. Skolledningen skall ha ett samråd för att diskutera principer för schemalaggningen.

I anslutning till den fråga som Daniel Tarschys har ställt om föräldrarnas behov av en gemensam start på skoldagen för barnen osv., kan jag upplysa om att det under vintern i Stockholm har förekommit en mycket upphetsad diskussion, där stora föräldragrupper har gått emot den typ av försök som hade planerats. Mot bakgrund av den opinionen har bestämts att en sådan schemalaggnings inte skall genomföras som hade inneburit att Daniel Tarschys syfte med frågan hade tillmötesgått.

Anf. 80 DANIEL TARSCHYS (fp):

Fru talman! Vad jag gärna ville fästa skolministerns uppmärksamhet på var att det är stor skillnad mellan det som i dag gäller, nämligen att det skall ske kontakter mellan rektor och företrädare för föräldrarna om principerna för schemalaggningen, och det som socialutskottet har önskat, nämligen kontakter mellan rektor och samtliga föräldrar, inte om principerna utan om schemalaggningen, så att föräldrarna redan på våren får tillfälle att uttrycka synpunkter och önskemål beträffande schemalaggningen. I dag inträffar det ofta att barnen kommer till skolan som nybörjare sent i augusti och får ett schema i handen som föräldrarna måste rätta sig efter och som de på detta sena stadium kan ha svårt att anpassa sin arbetstid till. Om de får schemat tidigare, på våren, har de större möjligheter att förändra sin arbetstid så att de kan följa sina barn till skolan.

Överläggningen var härmed avslutad.

21 § Föredrogs och hänvisades
Förslag
1986/87:13 till finansutskottet

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

Meddelande om interpellationer

22 § Anmälades och bordlades
Proposition
1986/87:81 Ändring i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, m. m.

23 § Meddelande om interpellationer

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 11 februari

1986/87:169 av *Karin Israelsson* (c) till socialministern om åtgärder för att hindra spridning av sjukdomen aids:

Den nu pågående debatten rörande sjukdomen aids har rest en del frågor som bör få ett officiellt svar.

Kravet på allmän provtagning för att spåra smittade människor har väckt förvåning. Naturligtvis bör man diskutera det riktiga i att sådan provtagning skall ske, men ställningstagandena speglar den oro som utbreder sig genom en bristande tilltro till myndigheternas möjligheter att minska spridandet av sjukdomen. Denna oro måste tas på allvar.

För att ge underlag för en seriös diskussion vore det därför av stort värde att socialministern lämnade klara besked rörande regeringens inställning när det gäller åtgärder för att förhindra smittspridning.

Det gäller här också behovet av stödåtgärder för att förebygga missbruk, behandlingsmöjligheter för missbrukare, åtgärder för att förhindra prostitution, skydd för sjukvårdspersonal samt patienter inom sjukvården som vårdas av HIV-smittade. Det gäller också socialtjänstpersonalens situation samt läget för dem som arbetar inom hemsjukvård och hemtjänst, liksom polisernas oro inför provokationer och en ökande misstänksamhet bland personalgrupper som kommer i beröring med smittade personer. Problematiken är komplex, men det finns fog för att fordra att en samlad lösning av de många problemen skall kunna presenteras av den som har det högsta ansvaret för hälso- och sjukvården i vårt land.

Jag vill med stöd av detta fråga socialministern vilka åtgärder som är vidtagna när det gäller att förhindra smittspridning och utbredning av sjukdomen aids samt vilka åtgärder som planeras.

1986/87:170 av *Karin Israelsson* (c) till industriministern om friställningen av personal vid Kristinebergsgruvan i Västerbottens inland:

Kristinebergsgruvan i Västerbottens inland hotas av stora personalindragningar. Ca 145 anställda kommer att friställas. Detta drabbar oerhört hårt denna bygd, som redan i dag har stora svårigheter när det gäller att behålla

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

Meddelande om interpellationer

arbetsföra personer. Flyttningsvågen kommer snabbt att dra ner befolkningsunderlaget, och alla känner till de negativa effekter som detta medför. Framtidstron för dem som önskar arbeta och bo i dessa trakter har verkligen med detta besked fått en allvarlig spricka.

Bristande resurser för prospektering av området samt bristande intresse för att bryta redan kända malmfyndigheter inger en känsla av att detta område inte längre är värt att satsa på när det gäller gruvhantering.

De samhällsekonomiska effekterna av denna personalinskränkning är stora och bör naturligtvis vägas in när beslut av denna storleksordning tas.

Jag vill med anledning av detta fråga industriministern vilka åtgärder som kommer att vidtas för att förhindra negativa effekter av den aviserade friställningen av personal vid Kristinebergs gruvområde.

1986/87:171 av *John Andersson* (vpk) till industriministern om gruvnäring-
en i Västerbotten:

Gruvnäringen är en av Västerbottens mest betydelsefulla näringar. Den svarar för en betydande del av sysselsättningen i ett flertal av länets inlandskommuner. Läger man därtill vad malmförädlingen i Skellefteåområdet betyder ur sysselsättningssynpunkt, framgår det hur viktig denna näringsgren är för länet. Den entydiga slutsats som kan dras av detta är att det måste vara ett samhällsintresse att garantier skapas för en fortsatt verksamhet för näringen.

Nu ter sig framtiden för länets gruvnäring mycket dystert och oviss. Det gäller smältverket i Rönnskär, där personalminskningar redan skett och där uttalanden från ansvarigt håll kan tolkas som att verksamheten i sin helhet är hotad.

Enligt vad som nu planeras kommer också tre gruvor i länet att läggas ned. Till detta kommer också stora personalinskränkningar att göras vid t. ex. Kristinebergsgruvan. Vidare avser Boliden att lägga ner bergteknikerutbildningen i Kristineberg, som är den enda i landet.

Staten har självfallet, som del- eller helägare till länets gruvor, ett ansvar för näringen. Lika klart är att det finns förutsättningar för en fortsatt gruvdrift och förädling i länet, men att detta fordrar betydande insatser på både kort och lång sikt.

Med hänvisning till ovanstående ställer jag följande frågor till industriministern:

1. Anser industriministern att Västerbotten skall ha en fortsatt gruvnäring?

2. Om svaret är ja, är då industriministern beredd att ta initiativ till ett brett upplagt åtgärdsprogram för gruvnäringen?

3. Hur ser industriministern på möjligheterna att ta till vara legeringsmetaller och industrimineraler som finns i länet?

Meddelades att följande frågor framställdes

Meddelande om frågor

den 12 februari

1986/87:361 av *Margitta Edgren* (fp) till försvarsministern om postverkets databas för transportstyrning:

Postverket har utvecklat transporthjälpmedlet PTP – Postal Transport Planning System. Postverket beskriver självt systemet som följande:

”PTP är Sveriges mest kompletta system för transportstyrning, vilket vill hjälpa till med att pussla ihop Sveriges effektivaste transportvägar. I PTP databas finns i digital form den svenska kartbilden lagrad med kuster, sjöar och andra vattendrag, med ortnamn, väg- och järnvägsnät m. m. Vägnätet är återgivet med en noggrannhet av 3–25 meter. Uppgifter om vägportars mått, tillåtna axeltryck, broars bärlighet och mycket annat finns också i databasen. PTP beskriver det svenska vägsystemet i 15 olika nivåer ned till minsta körbara väg. Som slutprodukt ger PTP ett uppritat och prioriterat rutförslag på bildskärmen. Systemet kan mycket lätt integreras med redan befintliga system hos vederbörande kund.”

Detta är enligt mitt sett att se en helt onödig sårbarhetsrisk som nationen Sverige utsätts för trots att PTP inte innehåller personuppgifter. Detta är också ett exempel på hur uppgifter som en och en är tämligen oskyldiga tillsammans blir betydande säkerhetsrisker. SÅRB (sårbarhetsberedningen) har konstaterat att PTP är ”ett utomordentligt underlag för fientlig sinnad makts planering av militära operationer”.

Vilka åtgärder ämnar försvarsministern vidta för att avlägsna den säkerhetsrisk som PTP utgör?

1986/87:362 av *Britta Bjelle* (fp) till justitieministern om rikspolisstyrelsens inställning till ökningen av antalet våldsbrott:

Enligt den preliminära sammanställningen över fjolårets polisanmälda brott uppgick antalet fullbordade mord och dråp till 145. Det är en ökning med 25 % såväl i jämförelse med året före (115 mord och dråp 1985) som med medeltalet för perioden 1980–85.

Antalet fullbordade våldtäkter var enligt samma sammanställning 654 jämfört med 570 året före och 514 som är medeltalet för 1980–85.

Som kommentar till dessa siffror säger chefen för kriminalpolisverksamheten i Sverige (rikspolisstyrelsen): ”Mord i det här landet är egentligen inte ett polisiärt problem. Vi har gudskelov ännu inte särskilt många mord som bottnar i kriminella omständigheter.” Vidare säger han att han inte känner någon större oro för utvecklingen.

Den attityd som rikspolisstyrelsen visar upp är anmärkningsvärd. Mord, dråp, våldtäkt och misshandel oavsett var de inträffar är alltid polisiära problem.

Prot. 1986/87:70
12 februari 1987

Meddelande om frågor

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga justitieministern:

Kommer justitieministern att vidta någon åtgärd i anledning av rikspolisstyrelsens säregna inställning då det gäller den kraftiga ökningen av antalet mord, dråp och våldtäkter?

1986/87:363 av *Ingrid Sundberg* (m) till socialministern om temporär färdtjänst i vissa fall:

Särskilt under vintermånaderna är frekvensen av ben- och armbrott hög. Ett gipsat ben eller en obrukbar arm medger vanligtvis sjukskrivning. Likafullt är det många som inte vill bli sjukskrivna utan önskar arbeta som vanligt, men detta fordrar då att de får rätt att med taxi ta sig till och från arbetsplatsen. Numera finns bestämmelser som medger temporär rätt till färdtjänst under den tid man inte kan färdas med allmänna färdmedel eller köra egen bil. En gipsning varar vanligtvis 4-8 veckor. Handläggningen av sådana färdtjänstären den tar ungefär lika lång tid och ett positivt beslut medför inte rätt till retroaktiv ersättning. I praktiken innebär detta att en person tvingas avhålla sig från arbete och i stället uppbära sjukpenningersättning från försäkringskassan vilket många upplever starkt negativt. Jag önskar fråga statsrådet:

Vilka åtgärder vill statsrådet föreslå för att de som vill och kan arbeta inte skall tvingas avstå från det, därför att de inte får ersättning för nödvändig taxitransport till och från arbetsplatsen?

25 § Kammaren åtskildes kl. 16.24.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Olof Marcusson